

SVENSKT NÄRINGSLIV

Justitiedepartementet

L3

Patrik Sundberg

103 33 Stockholm

Vår referens/dnr:

2024-155

Er referens/dnr:

Ju2024/02018

2024-12-04

Svenskt Näringslivs yttrande över Ändringar i EU:s formskyddsförordning

1. Några inledande kommentarer

Föreningen Svenskt Näringsliv har givits möjlighet att lämna synpunkter på Ändringar i EU:s formskyddsförordning och vill med anledning av detta lämna följande kommentarer.

Svenskt Näringsliv är en organisation som har 60 000 medlemsföretag från alla typer av branscher. Det gör att Svenskt Näringsliv inte företräder en enskild branschs syn på de aktuella frågorna utan har ett brett näringslivsperspektiv.

De frågor som berörs i förslaget till ändringar i mönterskyddslagen hänför sig främst till de ändringar som görs i EU-lagstiftning. Det gör att det nationella utrymmet är begränsat. Svenskt Näringsliv vill dock ändå komma med ett par kommentarer i anslutning till de ändringar som föreslås. På det stora hela tillstyrker Svenskt Näringsliv förslaget.

Svenskt Näringsliv kommer att yttra sig över följande frågor:

- Den svenska regleringen
- Transit
- Borttagande av möjlighet att gå via PRV
- Informationsbehov med mera

2. Den svenska regleringen

Skyddet för formgivning är en del av immaterialrätten som ofta hamnar i skymundan, inte minst på grund av komplexiteten med flera andra överlappande skydd för design. På internationell nivå har frågor om skydd för formgivning hanterats på olika sätt, där en del länder valt en väg som legat nära patenträtten och andra valt en väg som legat nära upphovsrätten.

Svenskt Näringsliv Confederation of Swedish Enterprise

Postadress/Address: SE-114 82 Stockholm Besök/Visitors: Storgatan 19 Telefon/Phone: +46 (0)8 553 430 00
svensknaringsliv.se Org. Nr: 802000-1858

När EU-harmoniseringen kom till runt millennieskiftet var det en mycket välkommen reform. EU fick en modern lagstiftning som inte minst byggde på formgivningens särskilda förutsättningar. Till detta kommer nyttan av att ha en till stora delar harmoniserad reglering på den inre marknaden.

Internationellt har det också börjat röra sig när det gäller internationell harmonisering, något som inte minst märks genom att WIPO nyligen antagit "Riyadh Design Law Treaty".¹ För formgivningsskyddet innebär detta stora steg framåt.

Den svenska regleringen i mönsterskyddslagen har därmed kommit att bli ett lapptäcke av omgjord lagstiftning där det kan ifrågasättas att man inte valt att se över lagstiftningen i sin helhet. Det gäller inte minst språkligt, där det kan ifrågasättas om mönsterskyddslagen är det bästa namnet. Borde inte den svenska lagen ansluta sig närmare till språkbruket på EU-nivå om formskydd?

3. Transit

De nya reglerna kring varor som befinner sig i transit är välkomna. De ger rättighetshavare nya, utvidgade, möjligheter att hindra att plagiat sprider sig internationellt. Det är också välkommet att bevisbördan läggs på intrångsgöraren. I sig invänder inte Svenskt Näringsliv heller till att denna del borttas från de straffrättsliga reglerna.

Det Svenskt Näringsliv dock vill påpeka är att det är viktigt att säkerställa att Tullverket har tillräcklig kompetens och tillräckliga resurser för att ingripa. Föreningen Svenskt Näringsliv har vid flera tillfällen påpekat det olyckliga i att Sverige ibland ställt sig utanför insatser som gjorts, såsom den gemensamma insatsen i början av 2024 Operation Jad Pirates.²

4. Borttagande av möjlighet att gå via PRV

För mindre aktörer kan det finnas poänger med att ha en möjlighet till kontakt med en myndighet i Sverige. Föreningen Svenskt Näringsliv anser dock att på formskyddsområdet är det för de allra flesta aktörer redan idag en stor fördel att direkt gå till EUIPO för att få skydd för sin formgivning. Vi har därför ingen invändning mot de föreslagna ändringarna, inklusive borttagandet av möjligheten att ta ut en avgift.

Föreningen Svenskt Näringsliv vill dock påpeka att det finns ett stort informationsbehov, något som behandlas nedan.

5. Informationsbehov med mera

Föreningen Svenskt Näringsliv har vid flera tillfällen påpekat att det finns en kunskapsbrist kring immaterialrättsliga frågor. Denna kunskapsbrist blir kanske allra tydligast när det kommer till frågor om skydd för formgivning.

De nu föreslagna förändringarna ger anledning att fundera på hur det sprids information kring skyddet för design. Detta kopplar till en mängd andra frågor som är av betydelse.

¹ https://www.wipo.int/pressroom/en/articles/2024/article_0017.html

² <https://www.euipo.europa.eu/sv/publications/operation-jad-pirates>

Till att börja med är det viktigt att det säkerställs att de som utbildar sig inom formgivning, från ett brett perspektiv, får tillräcklig utbildning både om skyddsfrågorna i sig och de kopplade avtalsfrågorna. Här finns idag stora brister, där en hel del är beroende av enskilda individers engagemang.

Det införs i närtid inte bara EU-regler i skyddet för formgivning genom formskyddsförordningen. Till detta kommer de nya reglerna om skydd för geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter. Sammantaget innebär det att kartan för skydd för design ritas om. Kring detta behövs stora informationsinsatser som måste nå ut till de formgivare och småföretag som berörs av reglerna. Regeringen behöver, tvärs över departementen, säkerställa att sådana insatser genomförs.

6. Några avslutande ord

Föreningen Svenskt Näringsliv har tagit fram remissvaret i dialog med Svensk Industridesign (SVID), Svensk Form samt akademi. Denna dialog visar på frågornas betydelse för dessa olika aktörer.

Det finns särskilt anledning att påpeka att frågan om formgivning anknyter till andra politiska frågor som är aktuella. Det gäller insatserna kring kulturella och kreativa branscher³ samt till den kommande forsknings- och innovationspropositionen. Det nu aktuella regelverket kan inte ses som en isolerad företeelse.

Christina Wainikka

Policyexpert för immaterialrätt

³ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/04/ny-strategi-for-foretag-i-kulturella-och-kreativa-branscher/>